

Yttrande 2016-03-11

Regeringskansliet

Kulturdepartementet

Betänkande (SOU 2015:88) Gestaltad livsmiljö

KU2015/02481/KL

Sveriges offentliga inköpare (SOI) är en ideell förening som företräder drygt 1300 medlemmar som arbetar inom inköpsområdet i offentlig sektor. Syftet med SOI:s verksamhet är att aktivt verka för en effektivisering och utveckling av de offentliga inköpen. Detta sker bland annat genom kompetensutveckling samt genom opinionsbildning, remissyttranden och aktivt deltagande i debatter.

Sammanfattning

SOI:s yttrande rör enbart den del av betänkandet som utgörs av kapitel 9 – Höjd kompetensnivå inom offentlig upphandling.

SOI instämmer i stort i utredningens uppfattning om vilka problemen och bristerna inom den offentliga upphandlingen som påverkar möjligheten att säkerställa effektiva och ändamålsenliga upphandlingar är, samt vilka åtgärder som behövs för att komma till rätta med dessa brister. SOI vill dock tydligt framhålla att de problem och brister samt de förslag till åtgärder som lyfts fram av utredningen inte enbart är kopplade till upphandlingar av specifikt arkitektur, form och design, utan utgör generella problem och behov inom den offentliga upphandlingen i stort. SOI vill vidare betona vikten av att kompetenshöjande åtgärder inom den offentliga upphandlingen riktas även mot beställarna och inte enbart mot de offentliga inköparna, då det främst är beställarna som ansvarar för en ändamålsenlig kravställning.

Utredningens förslag

Utredningen identifierar en rad brister relaterade till regelverken i sig, den praktiska tillämpningen av dessa regelverk samt upphandlande myndigheters kompetens i relation till främst tillämpningen av regelverken. SOI har valt att fokusera sitt yttrande på de delar av utredningens förslag som rör kompetensbrist hos de upphandlande myndigheterna samt vikten av tidig dialog, men berör även kort vissa övriga aspekter som lyfts fram som problematiska i utredningen.

Återigen vill SOI betona att relevansen av de problem och brister och de förslag till åtgärder på dessa som lyfts fram av utredningen är generella och således inte enbart kopplade till upphandlingar inom det område som utredningen omfattar.

Höjd kompetens för ökad kvalitet

SOI delar utredningens uppfattning om vikten av att höja kompetensen inom den offentliga upphandlingen, både hos beställarna och hos de offentliga inköparna, i syfte att säkerställa ändamålsenlig kravställning och utvärdering av kvalitativa aspekter som leder till effektiva och ändamålsenliga upphandlingar som främjar goda och hållbara offentliga affärer, såväl inom upphandling av arkitektur, form och design, som inom upphandling av övriga typer av tjänster samt av varor.

SOI instämmer i att i gestaltade uppdrag är behovet av kompetens avseende vad som utgör kvalitet och hur det ska värderas extra viktigt, då kvalitet inom detta område på många sätt är omätbar och kräver

stort sakkunnande för att kunna fångas, då det i många fall inte är möjligt att värdera eller specificera tjänster inom detta område förrän de är utförda.

SOI instämmer i utredningen syn på att pris inte bör sättas för stor vikt i denna typ av upphandling, där långsiktigt hållbara lösningar av hög kvalitet i stor utsträckning medför en lägre livscykelkostnad. SOI vill dock i sammanhanget framhålla att upphandlingar med tilldelningsgrunden lägsta pris generellt sett inte i sig kan anses leda till sämre kvalitet i det som upphandlas, då detta kan kombineras med högt ställda obligatoriska krav på kvalitet.

Tidig dialog

SOI instämmer i utredningens syn på att upphandlingsförfaranden som syftar till tidiga dialoger och förhandlingar med möjliga leverantörer för att precisera upphandlingsunderlag och anbud bör användas i större utsträckning för upphandlingar inom det aktuella området, men att detta behov är generellt. SOI delar vidare utredningens uppfattning att en ökad användning av dessa förfaranden dock kräver att strukturerad vägledning och handledning ges till upphandlande myndigheter i syfte att öka kunskapen om, förtroendet för och sedermera användandet av dessa förfaranden.

Insatser för ökad kvalitet och höjd kompetens

Utredningen förslår att Upphandlingsmyndigheten får en viktig och omfattande roll med omfattande ansvar avseende många av de kvalitets- och kompetenshöjande åtgärder som utredningen föreslår. SOI instämmer i utredningens förslag om att Upphandlingsmyndigheten sett till dess generella uppdrag är en lämplig instans för många av dessa åtgärder. SOI ser dock samtidigt vissa risker med att, utöver det redan idag omfattande ansvaret som Upphandlingsmyndigheten har för vägledning och kompetenshöjande insatser inom den offentliga upphandlingen i stort, även lägga på Upphandlingsmyndigheten ansvar för kompetens inom specifika upphandlingsområden.

Upphandlingsmyndigheten skulle med detta upplägg då, utöver att ansvara för den generella vägledningen inom offentlig upphandling, även förväntas besitta expertkunskap inom en mängd olika specifika upphandlingsområden, som alla har sina specifika förutsättningar. SOI ser för det första att det generellt sett kan vara svårt att säkerställa en genomgående hög kvalitet i verksamheten inom ett stort antal specifika områden. För det andra ser SOI att detta utökade ansvar förutsätter att både Upphandlingsmyndighetens anslag och dess tilldelade resurser, både sett till antal och till kompetens, ökas. Det är vidare viktigt att den specialistkompetens man med sådant utökat ansvar knyter till sig, har stor praktisk erfarenhet av det specifika området, då värdet av den vägledning som Upphandlingsmyndigheten tillhandahåller inom dessa specifika områden är avhängigt av hur praktiskt tillämpbar och anpassad vägledningen är till verklighetens utmaningar.

Helsingborg 2016-03-11

Henrik Karlsson

Ordförande